ב"ה | גיליון **776**
ערב שבת קודש
פרשת **ויגש** תשפ"ו

** *		
17:19	16:07	י-ם
17:24	16:25	ת"א
17:22	16:23	חיפה
17:26	16:27	ב"ש

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי **הרב יצחק גינזבורג** שליט"א

אוצר הפרשה

כח יוסף – להפוך מאחור לפנים

בפרשת ויגש אנו קוראים את אחד מהסיפורים המרגשים ביותר בתורה, שאחרי כל העלילה שיוסף רוקם לאחים, כדי לכפר על העון שלהם ובסופו של דבר להתחבר אתם, מגיע לשיא באמירת "אני יוסף העוד אבי חי". כתוב בזהר שהגילוי העצמי של "אני יוסף" הוא על דרך הגילוי העצמי של "אנכי הוי' אלהיך" במתן תורה. יוסף הוא לשון תוספת – מוסיף והולך ואור, ודווקא אור עצמי ועד ל"אור חדש" ש"חדש להיות אור" שעד כה היה בגדר עצמות ממש ולא אור בלל, כמבואר בדא"ח.

יוסף הוא על שם "יסף הוי' לי בן אחר". הפירוש הפשוט בחסידות הוא ש"בן אחר" היינו מי שהיה קודם בצד ה"אחר", בסטרא אחרא, והוא מוסיף אותו לקדושה. נוסיף עוד פירוש, שאם יש פירוד בין יהודים, שכל אחד "אחר" לשני – כמו שהיה בין יוסף לאחיו – בכוחו של יוסף לבטל את ה'אחרות' הזו. "אחר" הוא גם לשון אחור – עמידה אחור באחור. אם יש יהודי שהוא "אחור באחור" עם יוסף – יש לו כח לסובב אותו כלפיו לעמוד פנים בפנים. זה בדיוק מה שיוסף הצליח לעשות בעלילה שלו – בסופו של דבר להפוך את האחים שלו, שיהיו כולם פנים בפנים (והוא סוד המשחק בסביבון בחנוכה, וד"ל).

(ב' טבת תשפ"ב)

אוצר הסיפור

התרופה לירידה רוחנית

רבי צבי, בנו של הבעל שם טוב, הסתלק בז' בטבת תק"מ.

הרה"ק רבי צבי הירש היה חתן הרה"צ ר' שמואל חסיד מפינסק ז"ל, שהיה עשיר ובעל נכסים. רבי צבי, התיישב בפינסק בסמוך לחותנו וישב כל ימיו על התורה ועל העבודה. גם בצדקה וגמ"ח עסק, וכל תלמידי אביו הקדוש היו באים אצלו תמיד בשביל גמ"ח כי נודע בטוב ליבו. תלמידי הבעל שם טוב היו מופשטים מהגשמיות, והיה אומר תמיד בענוותנותו: המדרגות של אבי הקדוש אין לי, אך על כל פנים יש לי הזכות לתמוך בתלמידיו הקדושים.

פעם שאלתי את אבא, מדוע מטפל עצמו כל כך עם רבי פנחס? הלא הוא צעיר בשנים?

אחרי פטירת חותנו התעסקו אנשים מאנשי שלומו של רבי צבי בנכסים, ועל ידי כך יכל להמשיך במעשי החסד שלו. אך במשך הזמן נתדלדלו הנכסים ואיש לא ידע מזה. המשיכו תלמידי הבעל שם טוב לבוא ולבקש ממנו הלוואות וצדקות, ואילו הוא לווה מגבירים אחרים – כיוון שלא יכל להשיב ריקם את פני הבאים אליו. בתחילה הלוו לו בחפץ לב, כי הכירוהו לאדם עשיר. אך במשך הזמן ראו שאין בכוחו להחזיר הלוואותיו והפסיקו להלוות לו. הצטער מאוד רבי צבי הירש, כי כל חיותו היה צדקה וחסד, אך לא היה לו מה לעשות.

לאחר זמן הרגיש שנלקחו ממנו מדרגותיו, והחל לעשות חשבון הנפש אם יש בו דבר הצריך תיקון. נסע לתלמידי אביו, וכל אחד יעץ לו עצות כפי דרכו: אחד אמר לו לגמור בכל יום את התהילים, אחד לגרוס דפי זוהר, והיו שמסרו לו ייחודים או תעניות. רבי צבי רשם קיים את כולם, אך מדרגותיו לא שבו אליו בבהירות המוחין כהרגלו. הצטער רבי צבי צער גדול, עד שנזכר ברבי פנחס מקאריץ, אולי ממנו תבוא העצה?

היה זה סוף חודש אב, וחום גדול שרר. עמד רבי פנחס על יד החלוןהתעמק במחשבותיו, והנה מרכבה באה לקראת ביתו. תכף הכיר את מרכבתו של רבי צבי, שהיתה יפה מאוד כי נשארה לו מימי עשירותו. רץ אליו רבי פנחס וחיבקו, ואמר לו: אתה יודע בדיוק עכשיו חשבתי על רבינו הבעש"ט – איך זה שהגיע למדרגותיו הקדושות? והחלטתי שלא היה זה בשר ודם רק מלאך משמיים שהתלבש בגוף. אבל פתאום הגעתם, ונזכרתי כי לרבנו הקדוש היו אשה וילדים, הרי שהיה בשר ודם... ובעת אינני יכול להירגע, איך שייך שבשר ודם יגיע כל כך גבוה? ומיד אמר: רבי הערשיל הקדוש, אני צריך לנסוע בדחיפות לאיזה מקום. אולי תוכלו להלוות לי מרכבתכם?

אורו עיני רבי צבי, שזמן רב לא עשה איזה חסד, ואמר: בוודאי, בכבוד גדול! והרה"ק מקאריץ נסע לדרכו, וחלף החורף עבר, ובביתו

המשך בעמ' הבא

יו"ל ע"י תלמידי הרב גינזבורג. להצטרפות לתפוצת שיעורי הרב: דוא"ל: itielgi@gmail.com וואטסאפ: 050-7951105

אוצר קצר

מוסיף והולך ואור

בעת אנחנו יוצאים מ"זאת חנוכה". כל דבר שיוצאים ממנו צריך להמשיך אותו – שתהיה "פעולה נמשכת". בפרט חנוכה, שאנחנו פוסקים בבית הלל ש"מוסיף והולך ואור", "מעלין בקדש" – צריך להמשיך להוסיף מיום ליום. יש לנו כמה דרושים איך ממשיכים את הנרות הלאה, אבל הכלל הוא שצריך להמשיך להוסיף – להוסיף אור.

הרבי מסביר שהדגש על מה שנמשך מהחג לכל השנה נכון במיוחד ביחס לחנוכה (אפילו שאין לו אסרו-חג), עד שניתן לומר ש"כל התכלית והמכוון של חנוכה הוא לפעול על הזמן שלאחרי זה", משום שחנוכה הוא לשון חינוך – "והרי כללות ענין החינוך הוא בעיקר הכנה לכל משך הזמן שלאחרי זה... ומזה מובן גם בנוגע לחנוכה, שכל העילויים שבו הם בשביל ההמשכה על כל השנה כולה". הרבי ממשיך להסביר שאם התכלית היא הימים שלאחרי חנוכה – בהכרח לומר שיש בהם עילוי לגבי חנוכה (כמו חינוך של קטן, קודם שמחויב במצוות, בשביל הזמן שיהיה מחוייב במצוות), "ונקודת הדברים – שבחנוכה ניתן כח על כללות העבודה במשך כל השנה... שעבודתו במשך כל השנה כולה תהיה באופן דמוסיף והולך ואור".

(ב' טבת פ"ב)

אוצר הרמז

החודש העשירי – טבת = המילה העשירית בתורה – תהו

אם סופרים מתחלת התורה את המלה העשירית, "העשירי יהיה קדש להוי'", ואומרים שהיא מקבילה לחדש העשירי – חדש טבת – ידוע שהיא המלה "תהו". "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו". יוצא שהמלה "תהו" שייך לחדש **טבת, ששוה בדיוק תהו – שם החדש העשירי שוה בדיוק המלה העשירית בתורה.**

(כ"ד טבת ע"ו)

אוצר הפתגם

הביטוי "דידן נצח" אומר שצריך לנצח, סוף כל סוף, את כל המניעות, כל העיכובים, כל מה שעומד בפני משיח. צריך לנצח הכל! איך מנצחים? על ידי אמת. צריך לנצח בכח התורה, התורה הנצחית, תורת אמת.

(כ"ב סיון פ"א)

המשך מ'אוצר הסיפור':

כבר התחילו לדאוג – אך מעט לפני פסח הופיע שוב הצדיק מקאריץ במרכבת רבי צבי, שהיתה מלאה בשקים עם מטבעות זהב. כי רבי פנחס נסע בכל רחבי המדינה לאסוף כסף עבור רבי צבי, נתן לו את השקים ואמר לו: זרקו את כל פתקי התיקונים שבביסכם אל האש, כי אין בהם שום חיסרון חלילה. הא לכם כל הכסף שאספתי, שלמו את חובותיכם וחזרו לעסוק בגמ"ח ויחזרו לכם כל המדרגות שלכם. וכך הוה.

אמר על כך רבי צבי: פעם שאלתי את אבא, מדוע מטפל עצמו כל כך עם רבי פנחס? הלא הוא צעיר בשנים? וענה לי: בסופו של דבר תבין. כעת הבנתי...

מהי הדרך לזכך את המח והלב? מדוע נעלמו המדרגות? רבי צבי והצדיקים השונים אליהם פנה, הניחו שהבעיה היא פנימית. זוהי אמנם הנחה מתבקשת, אך היא הובילה את רבי צבי למבוי סתום. רבי פנחס מחזיר אותנו לעקרון חסידי חשוב – "המעשה הוא העיקר".

מסופר על אדמו"ר הצמח צדק, שביום היריד יצא לבית הכנסת לתפילת שחרית ופגש ביהודי שבקש הלואה. ענה לו הצמח צדק, שאחר התפילה יכנס אליו ויקבל את ההלוואה. בהמשך דרכו חשב, שאולי היהודי צריך את הכסף עבשיו – חזר לביתו, לקח כסף, חיפש את הלווה עד שמצאו בשוק והלווה לו. כשחזר לבית הכנסת והתעטף בטלית נגלה אליו האדמו"ר הזקן בהקיץ, לאחר תקופה שלא נגלה אליו, ואמר לו: "מי שמתקן מעשיו [נ"א: נותן צדקה] נעשים מוחו וליבו זכים אלף פעמים ככה", יותר מאשר על ידי תפילה ולימוד.

על פי החסידות, ללכת להתפלל כאשר יהודי אחר זקוק לעזרה זוהי ישות – תחושה שאני והרוחניות שלי חשובים יותר מהזולת. 'תקון מעשיו' כאן, יש בו משום מאמר המשנה "בטל רצונך מפני רצונו".

ובעומק יותר, בחלקה הראשון של המשנה כתוב "עשה רצונו כרצונך", זהו בטול חיצוני יחסית, בו האדם מתאמץ לרצות בענייני רוחניות ולא בענייני גשמיות. אך הסיפא, "בטל רצונך מפני רצונו", פירושה לבטל את אותו הרצון של "עשה רצונו כרצונך". הזיכוך הגדול שנעשה מכך, הוא אולי תשובה לתהייתו של רבי פנחס בסיפור שלנו: "איך בשר ודם מגיע כל כך גבוה?

(מתוך נפלאות פר' ויגש פ"ה)

מהדורה עיצובית: דענה אביחיל | 054-6580146